

Det er allerede ovenfor berørt, at Betingelsen for, at der uden Tilfidesættelse af berettigede Genlym kan tillægges Husbondens Ret til at kræve Lyendets Underskrift under en Paategning som den ovenomtalte, er den, at der træffes en Ordning, hvorved der aabnes Lyendet en let tilgængelig Udgang til at høre de Virkninger til Skade for det, som Paategningen vil kunne medføre, naar Tjenesteforholdet ophører inden Udløbet af den i Paategningen angivne Tid, uden at dog dette er begrundet i, at Lyendet ulovligt forlader eller nægter at tiltræde Tjenesten, i hvilket Tilfælde det naturligvis netop ikke skal kunne faa Paategningen skaffet bort. Herom handler Forslagets § 9. Hvor Forholdet ophører før den aftalte Tids Udløb paa Grund af Overenskomst mellem Parterne, vil der selvfølgelig kun sjelden møde Vanskelighed for Lyendet ved at erholde Husbondens skriftlige Anerkendelse af, at Forholdet er ophørt; imidlertid kan denne Forudsætning naturligvis briste. I de Tilfælde, i hvilke Forholdet ophæves inden den fastsatte Tids Udløb, enten fordi Husbonden ensidigt bryder Forholdet ved at bortvise Lyendet eller nægte at modtage det, med eller uden lovlig Grund, eller fordi Lyendet med Hjemmel dertil i Lyendeloven ensidigt hæver Forholdet ved uden Opsigelse at forlade Tjenesten eller vægre sig ved at tiltræde samme, kan det selvfølgelig endnu mindre paaregnes, at Husbonden altid frivillig vil meddele Studsmaalsbogen Paategning om, at Forholdet er ophævet. Lyendet har imidlertid i alle de nævnte Tilfælde Krav paa at faa Paategningen ophævet, tilmed uden Angivelse af Grunden, naar denne ligger i Skyld paa Lyendets Side, thi Forholdet bestaar ikke længere, og andet eller mere end Forholdets Bestaaen har Paategningen ikke til Hensigt at konstatere.

Det er saaledes Husbondens Pligt at ophæve Paategningen, og vægrer han sig, maa Paategningens Virkning paa anden Maade ophæves, foruden at der bør paalægges Husbonden Ansvar for hans ubespøiede Vægring. Vanskeligheden er her den, at det af den offentlige Myndighed, hvem det overdrages at ophæve Paategningen, selvfølgelig ikke paa Forhaand kan afgjøres, om Lyendet har lovligt Krav paa at faa Paategningen ophævet eller ikke, medens det paa den anden Side ikke gaar an at udsætte Spørgsmaalet om Paategningens Udslettelse, indtil der er falden Dom i Sagen, efterom Lyendet da er afstaaen fra at finde nogen Tjeneste saalange. Der er derfor formentlig ingen anden Udvei, naar Lyendets Ret ikke skal trædes for nær, end den foreløbig at tage Lyendets Paastand om Berettigelsen af dets Fordring paa at faa Paategningen ophævet til Følge, men naar dette ikke skal ophæve hele Betydningen af Paategningens Meddelelse i Studsmaalsbogen, maa der knyttes et særligt Ansvar for Lyendet til den Fremgangsmaade af det uden Hjemmel at begjære Paategningen ophævet. Lovforslaget tænker sig

altsaa Forholdet ordnet paa den Maade, at Lyendet altid ved at henvende sig til Politiet paa det Sted, hvor Husbonden bor, skal kunne faa Paategningen ophævet mod at indestaa for Lovligheden af dets Forlangende herom og mod at underkaste sig det deraf flydende Ansvar. Afgjørelsen af, hvorvidt det, naar Lyendet saaledes henvender sig til Politiet om Paategningens Ophævelse, enten er Husbonden, der ubespøjet har nægtet at ophæve Paategningen, eller Lyendet, der ikke har havt Krav paa at faa den ophævet, maa dog, naar Ansvaret ikke skal vige sig uden Betydning, undersøges under en i den Anledning herefter indledet offentlig Politisag, der alene har til Gjenstand at afgjøre, hvorvidt Paategningen med Rette burde have været udslettet, og hvem Ansvar i den Henseende paahviler, uden at herunder inddrages Parternes øvrige Mellemværende, hvilket de, om de ville, kunne gøre gjældende ved Siden af efter de almindelige Regler. At der muligt kastes en ikke ringe Byrde paa det Offentlige ved disse ikke hidtil kjendte offentlige Politisager, skal ikke benægtes, men kan i hvert Fald, naar man overhovedet vil gaa ind paa den Tanke, som ligger til Grund for disse Paragrafer, neppe undgaaes, og dernæst turde det maasse ogsaa paaregnes, at Husbonden i Regelen ikke vil udsætte sig for det under en offentlig Politisag paaløbende Ansvar, naar han ikke virkelig er berettiget til at vægre sig ved at ophæve Paategningen, og at paa den anden Side det Lyende, der aldeles vilkaarligt bryder Tjenesteforholdet, som oftest ikke vil have Driftighed til at kræve Politiets Mellemkomst, saa at i alt Fald i Regelen den blotte Mulighed for Undersøgelse og Ansvar vil værne baade om Lyendets og om Husbondens Ret.

Til § 10.

I Overensstemmelse med hvad der i de indledende Bemærkninger er antydet, indeholder denne Paragraf Forslag til en saadan Forandring i den hidtil gjældende Lyendelovgivning, som anses fornøden for at raade Bod paa den Forrykkelse af Husbondens Retstillings, der er bevirket dels ved Beslutningens større Bevægelighed i det Hele dels ved de i den senere Tid foregaaede Dømpelser i de om Retstvang mod Lyendet tidligere gjældende Bestemmelser, særlig Loven om Bøders Afsoning af 16de Febr. 1866 og Konkursloven af 25de Marts 1872 §§ 160 og 161. Det kan ikke retsferdigt nægtes, at Husbonden er meget slet stillet, naar det Lyende, mod hvilket han har Grund til at gøre Ansvar gjældende, forlader Jurisdiktionen og lægger an paa at unddrage sig Forsøgning. Foruden at Lyendet let kan skifte Opholdssted fra Jurisdiktion til Jurisdiktion og allerede derved vanskeliggjøre Efterforskning af det og Anleggelse af Sag imod det, endog i den Grad, at de Besværigheder, Forsøgningen medfører, hyppigt ganske ville bringe Husbonden til at opgive sin Ret, vil